

[illegible][illegible]

Kur’an’da Hz Peygamberin bilhassa insanlar için Allah’ın bük bir lütfü olduğu belirtilmekte. Ona iman ona itaatle irtibatlandırılmakta; yine o, insanlar için en güzel bir ürnek şahsiyet olarak güsterilmekte, ona insanlara tebliğ edip üğretmesi için Kur’an-ın yanında çoğu yerde sünnet anlamına gelen hikmetin de verildiği tespiti yapılmakta, vahiy sadece Kur’an ile sınırlandırmamakta pek çok yerde Hz. Peygambere itaat, Allah’a itaatla birlikte zikredildiği gibi münferit olarak da ona itaatin lüzumu vurgulanmaktadır Bununla birlikte hiç şüphesiz sünnet hiçbir zaman Kur’an seviyesinde kabul edilmemiş ilk sırada daima Kur’an yer almış sünnete ondan sonra yer verilmiştir. Nitekim bu durum bizzat Hz. Peygamber tarafından Muaz b.Cebel Yemen’e vali olarak günderilirken verilen talimatta da açıkça tespit edilmiştir. Ayrıca Ashab-ı kiramın uygulamaları da gerek Hz. Peygamberin sağlığında ve gerekse vefatından sonra bu yüne olmuş problemlerinin çöml;zümünde daima ünce Kur’an-a ardından sünnete başvurma şeklinde gerçekleşmiştir. Şimdi yapmış olduğumuz bu tespitleri Kur’an ayetlerinin ortaya koyduğunu gürelim; Hiç şüphesiz Yüce Allah’ın insan olarak bize, kendi içimizden bir kimseye peygamber olarak seçip bizlere canlı bir hayat ürneği güstermiş olması büyük bir lütuftur.

لَقَدْ مَنَّ
اللّهُ عَلَى
الْمُؤْمِني
06;َ اِذْ بَعَثَ
فيهِمْ
رَسُولًا

مِنْ
اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا
عَلَيْهِمْ
ايَاتِه
وَيُزَكّيهِمْ
وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ
كَانُوا مِنْ
قَبْلُ لَفى
ضَلَالٍ
مُبينٍ Andolsun ki, Allah mü’minlere büyük bir lütufta bulundu; zira daha önce açık bir sapıklık içinde bulunuyorlarken onlara, kendi içlerinden, kendilerine Allah’n ayetlerini okuyan, kendilerini temizleyen ve kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderdi. [\[1\]](#) لَقَدْ
جَاءَكُمْ
رَسُولٌ مِنْ
اَنْفُسِكُمْ عَزيزٌ
عَلَيْهِ مَا
عَنِتُّمْ
حَريصٌ
عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنينَ رَؤُفٌ
رَحيمٌ Andolsun, içinizden size öyle aziz bir peygamber geldi ki sıkıntıya uğramanızı ona ağır gelir; size düşkün, mü’minlere şefkatlidir. Merhametlidir.[\[2\]](#)
فَاِنْ
تَوَلَّوْا
فَقُلْ
حَسْبِىَ
اللّهُ لَا
اِلهَ اِلَّا
هُوَ
عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ
وَهُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ
الْعَظيمِ Eğer yüz çevirilerse de ki: ‘Allah bana yeter! Ondan başka ilah yoktur. Ona dayandım o, büyük arşın sahibidir.[\[3\]](#) Hiç şüpheşiz, bu büyük nimet karşısında birer mü’min olarak bize düşen görev, bu lütfun kıymetini

اَرْسَلْنَا
مِنْرَسُولٍ
اِلَّا
لِيُطَاعَ
بِاِذْنِ
اللّهِ
وَلَوْ
اَنَّهُمْ
اِذْ
ظَلَمُوا
اَنْفُسَهُمْ
جَاؤُكَ
فَاسْتَغْفَرُوااللّهَ
وَاسْتَغْفَرَلَهُمُ
الرَّسُولُ
لَوَجَدُوا
اللّهَ
تَوَّابًا
رَحيمًا "Biz hiçbir peygamberi Allah'ın izni ile kendisine itaat olunmaktan başka bir gaye ile göndermedik. Eğer onlar kendilerine zulmettikleri vakit sana gelip de Allah'tan af dileseler sen de resul olarak onların affedilmelerini isteseydin elbette Allah'ı tövbeleri kabul eden pek merhametli bulacaktı. [6]
فَلَا
وَرَبِّكَ
لَايُؤْمِنُونَحَتّى
يُحَكِّمُوكَفيمَاشَجَرَبَيْنَهُمْ
ثُمَّ
لَايَجِدُوا
فى
اَنْفُسِهِمْحَرَجًا
مِمَّا
قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُواتَسْليمًا
 Hayır! Senin Rabbin hakkı için onlar aralarında ihtilaf ettikleri meselelerde seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden ötürü içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın sana tam bir teslimiyetle bağlanmadıkça iman etmiş olmazlar." [7] Bu âyetlerden özellikle Nisâsûresinin 65. âyetinin nüzul sebebine dair iki aynı rivayet nakledilmektedir. Bu rivayetlerden birisine göre Hz. Peygamberin halasının oğlu Zübeyr b. Avvâm ile Hâtıb b. EbâBelteâ arasında "Şirhacul-fiarre"deki su hususunda anlaşmazlık çıkar. Aralarındaki anlaşmazlığı çözmesi için Hz. Peygamber'e geldiklerinde Allah'ın Elçisi: "Ey

Zübeyr! Önce sen sula sonra suyu komşuna bırak." buyurur. Ancak Hâtıb Hz. Peygamberin verdiği bu hüküm hoşuna gitmediği için hiddetlenir ve: "Ey Allah'ın Elçisi o halanın oğlu olduğu için mi böyle hüküm veriyorsun?" der. Bu söz üzerine Hz. Peygamberin rengi birden bire değişir ve: "Ey Zübeyr! Öyleyse bahçeni sula ve suyu da duvar seviyesine ulaşıncaya kadar sakın salma." buyurur. Böylece Zübeyr'in tam hakkını verir. Bu âyetlerin nüzul sebebi her ne olursa olsun gerçek imanın Hz. Peygamber'e tam bir teslimiyetle bağlanmaktan geçtiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Zira genel bir kural olarak kabul edildiği gibi "sebebin hususîliği hükmün umumîliğine engel değildir." Kur'ân'da Hz. Peygamber'e saygı bağlamında değerlendirilebilecek hususlardan birisi de Allah'ın Elçisi'nin davetine her halükârda icabet edilmesinin altının çizilmesidir: لَا

تَجْعَلُوا
دُعَاءَ
الرَّسُولِ
بَيْنَكُمْ
كَدُعَاءِ
بَعْضِكُمْ
بَعْضًا قَدْ
يَعْلَمُ
اللّهُ
الَّذينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ
لِوَاذًا
فَلْيَحْذَرِ
الَّذينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ اَمْرِه
اَنْ
تُصيبَهُمْ
فِتْنَةٌ
اَوْ
يُصيبَهُمْ
عَذَابٌ
اَليمٌ "Peygamberin çağırmasını

aranızda herhangi birinizin çağırması gibi tutmayın. Şüphesiz ki Allah sizden birinin arkasına gizlenerek sıvışıp gidenleri bilmektedir. Onun (Peygamberin) buyruğuna aykırı hareket edenler başlarına bir belânın gelmesinden veya can sıkıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar."[\[8\]](#) 2. Ashâbdan bazılarının Hz. Peygamber'den önce hareket

etmeleri: Bir rivayete göre ashaptan bazıları Kurban bayramında Hz. Peygamber'den önce kurban kesmişlerdi. Başka bir rivayette ise bayram namazından önce kesmişlerdi. Hz. Peygamber onlara yeniden kurban kesmelerini emredince:

يَا اَيُّهَا
الَّذينَ
امَنُوا
لَاتُقَدِّمُوا بَيْنَ

يَدَىِ
اللّهِ
وَرَسُولِه
وَاتَّقُوا
اللّهَ اِنَّ
اللّهَ
سَميعٌ
عَليمٌ "Ey İnananlar! Allah ve
Rasûlu'nun önüne geçmeyin Allah'a karşı saygılı olun. Şüphesiz ki
Allah her şeyi işiten ve her şeyi bilendir."[\[9\]](#) âyeti nazil oldu. Âyetin kapsamına Hz.
Peygamberin meclisinde bir mesele geçtiği zaman Ondan önünce cevap vermeye
yeltenmemeleriyle birlikte yolda giderken bir izin işaret veya ihtiyaç olmaksızın
önünde yürümemeleri ve sofrada Ondan önünce yemeye
başlamamaları da dahildir. 3. Ashabın Hz. Peygamber'e hitap ederken yüksek sesle
konuşmaları: Kur'ân'da Hz. Peygamber ile konuşurken ashabın ses tonlarının Hz.
Peygamberin ses tonundan fazla yüksektmemesi açık bir şekilde beyan edilmektedir.
Bu emrin nüzul sebebi: Benî Temîm'den bir heyet Hz. Peygamberin huzuruna
geldiğinde Hz. Ebû Bekir Allah Rasûlu'nden onların başına Ka'kâ b.
Mâ'bed'i emir tayin etmesini söylar. Hz. Ömer ise bu teklife razı olmayarak Akra
b. Habis'in tayin edilmesini isteyince Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer yüksek sesle
münakaşa etmeye başlayınca şu âyetler nazil olur: يَا
اَيُّهَا
الَّذينَ
امَنُوا لَا
تَرْفَعُوا
اَصْوَاتَكُ
05;ْ فَوْقَ
صَوْتِ
النَّبِىِّ
وَلَا
تَجْهَرُوا
لَهُ
بِالْقَوْلِ
كَجَهْرِ
بَعْضِكُمْ
لِبَعْضٍ
اَنْ
تَحْبَطَ
اَعْمَالُكُ
05;ْ وَاَنْتُمْ
لَا
تَشْعُرُونَ
 "Ey İnananlar! Seslerinizi Peygamberin sesinin üstüne yüksektmeyin
Birbirinizle yüksek sesle konuştuğunuz gibi Onunla da yüksek sesle konuşmayın.
Yoksa siz farkında olmadan amelleriniz boşa gider. Allah'ın Elçisi'nin seslerini kısanlar
Allah'ın saygıyla(takva ile) sınıdığı kimselerdir. Onlara bağışlanma ve büyük
ödül vardır."[\[10\]](#) Bu âyetlerde de açıkça
görüldüğü gibi Allah'ın eğitip güzel bir ahlâk ile donattığı sonra

da mekârim-i ahlâk'ı tamamlamak amacıyla insanlar arasından seçip gönderdiği Elçisi Hz. Peygamberin bu niteliklerine uygun munis bir konuşma üslûbu ve ses tonu vardır. Dolayısıyla Ona inanan müminlerin de konuşurken peygamberlerini örnek almaları gerekir. Bu âyetler yalnız o zamanda yaşayan insanlar için değil en medenî toplumlarda da uygulanacak görgü kuralları getirmiştir. 4. Hz. Peygamberin sıkı tenbihine rağmen Uhud savaşında okçu birliğinin mevzilerini terk etmeleri: Uhud savaşında Hz. Peygamberin Abdullah b. Cübeyr komutasındaki bir okçu birliğini stratejik önemi bulunan bir boğazın yamacına mevzilendirmiş ve onlara: "Bizim onları yendiğimizi görseniz bile yerinizden ayrılmayın! Yenildiğimiz görseniz dahi bize yardıma koşmayın!" diye sıkı sıkı tenbih etmesine rağmen müşriklerin bozguna uğradığını gören bu okçuların birçoğu ganimet endişesiyle yerlerinden ayrılmışlar; hatta Abdullah b. Cübeyr'in onlara Hz. Peygamberin emrini hatırlatmasına rağmen onu dinlememişleridir. İşte okçuların yaptıkları bu ciddî hataya işaret eden şu âyetler de Hz. Peygamber'e itaatin önemini ortaya koymaktadır:

وَلَقَدْ
صَدَقَكُمُ
اللّهُ
وَعْدَهُ
اِذْ
تَحُسُّونَهُمْ بِاِذْنِه
حَتّى اِذَا
فَشِلْتُمْ
وَتَنَازَعْتُمْ
فِىالْاَمْرِ
وَعَصَيْتُمْمِنْ بَعْدِ
مَا اَريكُمْ
مَا
تُحِبُّونَ
مِنْكُمْ
مَنْ يُريدُ
الدُّنْيَا
وَمِنْكُمْ
مَنْ يُريدُ
الْاخِرَةَ
ثُمَّ
صَرَفَكُمْ
عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْ
وَلَقَدْ
عَفَا
عَنْكُمْ
وَاللّهُ
ذُوفَضْلٍ

عَلَى
الْمُؤْمِنينَ "Allah size yaptığı yardım vaadini gerçekleştirdi: O'nun izni ile o düşmanlarımızı kırıp geçiriyordunuz. Allah'ın size arzuladığınız galibiyeti göstermesine kadar böylece bu vaad yerine geldi. Ama sonra siz isyan ettiniz verilen emir hakkında çekiştiniz yılgınlık gösterdiniz. O esnada kiminiz dünya menfaatini istiyordu kiminiz ahiret mükâfatını. Sonra Allah sizi denemek için onlara karşı size verdiği desteği geri çekti bozguna uğradınız. Bununla beraber sizin kusurlarınızı bağışladı da! Zaten Allah müminlere bol lütuf ve inayet sahibidir.[\[11\]](#)
اِذْ
تُصْعِدُونَ
وَلَا
تَلْوُنَ
عَلى اَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ
فى
اُخْريكُمْ
فَاَثَابَكُمْ
غَمًّا
بِغَمٍّ
لِكَيْلَا
تَحْزَنُوا
عَلى مَا
فَاتَكُمْ
وَلَا مَا
اَصَابَكُمْ
وَاللّهُ
خَبيرٌ بِمَا
تَعْمَلُونَ O vakit siz savaş meydanından hızla uzaklaşıyor dönüp hiç kimseye bakınıyordunuz. Peygamber ise peşinizden sizi çağıırıp duruyordu. Bunun üzerine Allah keder üzerine keder vererek sizi cezalandırdı. Allah'ın sizi affetmesi ne elinizden gidene ne de başınıza gelen felakete esef etmemeniz içindir. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır."[\[12\]](#) Konu Kurân bütünüğünde incelendiğinde görülecektir ki çok sayıda âyet Allah'a itaat ile Elçisi'ne itaati aynı kefeye koyarak beyan etmekte biri olmadan diğerinin olamayacağı ifade edilmektedir. Ve hatta merhamet olunmamızı da Ona itaate bağlamakta
وَاَطيعُوا
اللّهَ
وَالرَّسُولَلَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ
Allah’a ve Peygambere itaat edin ki size merhamet edilsin.[\[13\]](#) Buyrulmaktadır.
 [\[1\]](#)Ali ☐İmran süresi Ayet 164 [\[2\]](#) Tevbe süresi Ayet 128 [\[3\]](#) Tevbe süresi Ayet 129 [\[4\]](#) A’raf süresi Ayet 158 [\[5\]](#) Fetih süresi Ayet 13 [\[6\]](#) Nisa suresi Ayet 64 [\[7\]](#) Nisâsûresi Ayet 65 [\[8\]](#) Nur ☐Suresi Ayet 63 [\[9\]](#) Hucurat

Suresi Ayet 1 [\[10\]](#) Hucurat Suresi Ayet 2 [\[11\]](#) Ali İmran Suresi Ayet 152 [\[12\]](#) Ali İmran Suresi Ayet 153 [\[13\]](#) Ali İmran Suresi Ayet 132

[İslam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)